

Vestjylland
Ref. TAKIK
Den 7. maj 2025**Referat af bestyrelsesmøde d. 5. maj 2025 i bestyrelsen for
Naturnationalpark Husby Klitplantage****Mødedeltagere:**

Helle Sigh	Formand	
Lene Dybdal	Holstebro Kommune	
Anders A. Berninger	Danmarks Naturfredningsforening	(Deltog fra kl. 16:55)
Kirsten Henriksen	Dansk Ornitologisk Forening	
Casper Werge	Spejderne	
Rita Irene Sønderby	Danmarks Jægerforbund	
Annebeth Abrahamsen	Dansk Ride Forbund	
Erling Trankjær	Danmarks Idrætsforbund	
Elisabeth Borch	Ulfborg Cykelmotion	
Ivan Nygaard	Husby Sogneforening	
Anne Mikkelsen	Sdr. Nissum Borger- og Idrætsforening	
Lise Thaysen	Sønder Fjand Grundejerforening	
Povl Bank Sørensen	Husby Bys ejerlaug vedr. klitbakkerne	
Birgitte Holm Eskildsen	Vesterhavsklyngen	
Jesper Wedel	Husby Efterskole	
Vibeke Albinus	Brugerrådsmedlem	
Merete Krøjgaard	Staby-Husby GUF	
Lars Bylov	Fjand Sommerhusforening	
Poul Ravnsbæk	NST Vestjylland – Skovrider	
Tina Pedersen	NST Vestjylland – Biolog	
Tanja Kaiser	NST Vestjylland – Referent	
Jens Henrik Jakobsen	NST Vestjylland – Vildtkonsulent	

Afbud fra:

Peter Nørhave Riis Madsen, Friluftsrådet
Ann-Vibeke Mose, Dansk Orienteringsforbund
Niels Hybholt, DGI
Anders Nørgård, Landbruget – Vestjysk Landboforening og Holstebro Struer Landboforening
Jarno Elgaard Wiklund, Vester Husby Grundejerforening
Helle Præsius Busk, Repræsentant fra grundejerforeninger
Lars Bylov, Fjand Sommerhusforening (Har meddelt, at Jesper Wedel har mandat til at udtale sig på Lars' vegne på mødet)
Anders Debel, Bisidder Holstebro Kommune

Velkomst og kort orientering om klage v/ Formand, Helle Sigh

Formanden bød velkommen og takkede bestyrelsen for, at så mange havde prioriteret at deltage i dette ekstra bestyrelsesmøde. Mødet var planlagt med kort varsel for at præsentere arbejdsgruppens arbejde med hegnsafgrænsningen og Naturstyrelsens endelige forslag til hegnsafgrænsning, som ligger til grund for projektbeskrivelsen.

Formanden gennemgik mødets dagsorden og pointerede, at workshoppen om friluftsliv skulle prioriteres denne gang.

Formanden beskrev stemningen og det forløb, det ledte op til indsendelse af en klage til ministeren over bestyrelsens håndtering af medlemmernes forskellige holdninger til placering af hegnslinjen ved bestyrelsesmødet d. 20. marts 2025. Et mindretal oplevede frustrationer og usikkerhed i forhold til, hvorvidt deres holdning ville få plads i bestyrelsernes bidrag og forslag, når disse forelægges miljøministeren. Formanden beklagede forløbet og for at forhindre, at noget lignende skulle gentage sig i bestyrelsens fremtidige arbejde, fremlagde formanden et forslag til en fælles samarbejdskultur. Formanden så gerne, at hele bestyrelsen kunne stå sammen om forslaget for at sikre et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde, som kan rumme forskelligheden af de mange organisationer, der er repræsenteret i bestyrelsen. Der blev bakket entydigt op om formandens forslag til samarbejdskultur. Formanden fremlagde ministersekretariatets behandling af klagen, der havde anmodet Naturstyrelsens hovedkontor om at besvare klagen. Rune Hauskov Kristiansen havde således skrevet, at ministeren afventer projektbeskrivelsen fra Naturstyrelsen Vestjylland og at bestyrelsens kompetence er at give råd og vejledning. Der er intet krav om enighed, idet bestyrelsen netop afspejler brugergrupperne forskellighed, og der opfordres til at lade de forskellige perspektiver indgå i bestyrelsens arbejde.

Formanden afsluttede punktet med at sige, at der nu var sat punktum i denne klagesag, og der nu skulle der ses fremad.

På grund af uoverensstemmelsen fra sidste bestyrelsesmøde, opridsede formanden igen kort arbejdsrammerne for bestyrelsens arbejde. Nedenstående er et uddrag fra Departementets rammesætning for bestyrelsesarbejdet. Endelig blev det præciseret, at punkter og bemærkninger til dagsordenen skal fremsendes i god tid, så bestyrelsen er forberedt på møderne:

”Bestyrelserne for de kommende naturnationalparker kan inden for lovgivningens rammer give input til Naturstyrelsen om forvaltningen i de enkelte naturnationalparker og kan inddrages i en række beslutninger vedrørende forvaltningen, ligesom der kan etableres processer, som sikrer, at miljøministeren forelægges bestyrelsernes bidrag og forslag. Bestyrelserne for naturnationalparkerne har ikke en forvaltningskompetence over naturnationalparkerne. Inddragelse af bestyrelser Bestyrelserne inddrages i udarbejdelsen af planerne for naturnationalparkerne, inden der søges om tilladelser hos relevante myndigheder. Bestyrelserne kan eksempelvis komme med forslag om placering af friluftsfaciliteter, låger, ruteforløb, typer af friluftsfaciliteter, rydning af nåletræsbevoksninger, bekæmpelse af invasive arter, plantning af hjemmehørende træer samt give input til hegnslinjens specifikke placering og afgrænsning af naturnationalparken. Miljøministeren godkender planerne for de enkelte naturnationalparker, efter bestyrelserne har været inddraget og planerne har været i offentlig høring.”

Elisabeth Borch oplæste til bestyrelsens orientering de fires klageskrift i ministeren og det modtagne svar og der var en efterfølgende dialog.

Poul Ravnsbæk supplerede med at sige, at sekretariatet i fremtiden ville gøre sig mere umage med at servicere bestyrelsen i forhold til at sikre, at ingen vil føle sig klemt i processen og der fremover undgås tilsvarende misforståelser.

Den kommende proces: projektbeskrivelse, høringsfase og politisk beslutning v/ Tina Pedersen

Tina Pedersen gennemgik processen for den politiske behandling af projektbeskrivelsen. Hun fortalte, at projektgruppen i NNP-Stråsø ikke havde indgivet et høringsvar samlet som projektgruppe, men at der i stedet var indsendt høringsvar fra deres respektive organisationer eller som privatpersoner. I nedenstående link til NNP Stråsøs dokumentarkiv, er det muligt at finde alle høringsvar mm. fra da projektbeskrivelsen for NNP Stråsø var i høring.

<https://naturstyrelsen.dk/vildere-natur/naturnationalparker/naturnationalpark-straasoe>

Erling Trankjær spurgte om bestyrelsen ville få besked om høringen?

Poul Ravnsbæk svarede, at i forbindelse med høringen vil der blive afholdt et bestyrelsesmøde.

Formanden spurgte til tidshorizonten for en endelig godkendt projektbeskrivelse.

Poul Ravnsbæk svarede, at han forventede, at fra at projektbeskrivelsen har været i høring til den er endelig godkendt vil der måske gå et par måneder. Herefter skal der udarbejdes detailplanlægning, væsentlighedsvurdering og miljøscreening samt en ansøgning om etablering af Naturnationalpark Husby. Hertil kommer en række forskellige myndighedsansøgninger.

Fra indsendelse af ansøgningen om etablering af Naturnationalpark Husby til først spadestik forventes at gå et år eller mere afhængigt af eventuelle klagesager. Bestyrelsen vil blive involveret i forbindelse med detailplanlægningen.

For en nærmere beskrivelse henvises til Tina Pedersens oplæg fra mødet, der er vedhæftet som PDF.

Fremlæggelse af Naturstyrelsens kort med hegn og input fra bestyrelsesmedlemmerne v/Poul Ravnsbæk

Poul Ravnsbæk fremlagde enhedens forslag til hegnslinjen. Forslaget til hegnslinjen er udarbejdet efter konsultation med fagpersoner i hovedkontoret i Randbøl ud fra de politiskes givne rammer om et stort hegn og ud fra input fra de nationale arbejdsgrupper. Denne hegnslinje vil være udgangspunktet i udkastet til projektbeskrivelsen. Bestyrelsen kan i høringsperioden komme med alternative forslag til hegnslinje m.m., som understøttes af argumenterne fra bestyrelsens mange interessegrupper.

Poul Ravnsbæk orienterede også om, at han siden sidste bestyrelsesmøde havde talt med stort set alle nabo-lodsejere om, de havde interesse i at sælge arealer til naturnationalparken; men der havde ikke været interesse hos nogen. Han havde også haft møde med Holstebro Kommune om muligheden for en kvægpassage under Klitvej ved Fjand Enge, og det har vist sig at denne mulighed grundet høj grundvand udelukkes. Derfor har Naturstyrelsen opgivet at få arealer med i naturnationalparken på østsiden af Klitvej i denne omgang.

Af Naturstyrelsens kort fremgår, at hegnet er trukket tilbage mod øst i klitterne og Marens Mav er friholdt for hegn. Der er adgang til badesøen uden for hegnet fra vest i sammenhæng med hovedindgangen. Hegnet sættes 10 meter fra naboskel. Der bliver mulighed for friluftsfærdsel og ophold i hovedindgangene i nord og i sydøst ved Husby og efterskolen. På kortet fremgår, at der overvejes at etablere små frahegninger/sluser inden for det ydre hegn, hvor bl.a. efterskolens ryttere kan søge ind i det omfang, at der skabes tilslutning og finansiering af et forskningsprojekt, hvor den gensidige reaktion mellem rideheste og fritgående naturheste/kreaturer undersøges under forsøg på at påvirkning/tilvænning af de to typer heste samt kreaturer. Her tænkes i givet fald et samarbejde med Aarhus Universitet og hesteadfærdsekspert Helle Knudsen.

Poul Ravnsbæk håbede i den forbindelse, at ryttere i området og især Husby Efterskole vil være interesseret i at indgå i et sådant forskningsprojekt om ridning blandt fritgående dyr eventuelt i samarbejde med hesteadfærdsforsker Helle Knudsen.

Erling Trankjær foreslog, at man lavede indre hegnslinjer inden for det store hegn, så områder kan hegnes fra i perioder, så kunne man ride i de områder, hvor dyrene ikke var.

Poul Ravnsbæk forklarede, at denne model ikke lader sig gøre ud fra de politiske rammer, der foreskriver et stort ydre hegn som udgangspunkt.

Annebeth Abrahamsen spurgte, om Poul kunne uddybe tanker om eventuelle projekter om ridning blandt dyr, da hun gerne så mere viden inden for det felt.

Poul Ravnsbæk forklarede, at der ikke er planlagt noget, men at man kunne begynde at gøre sig tanker om mulige projekter med forskere og fondsmidler.

Rita Irene Sønderby foreslog igen, at ryttere får adgang til dyrenes GPS-data, så de kan følge dyrene i indhegningen og være mere trygge og forberedte, når de rider blandt dyrene.

Poul Ravnsbæk svarede, at der som udgangspunkt ikke gives adgang til dyrenes GPS-data af dyrevelfærdshensyn, men at Husby Efterskole som institution overvejes adgang.

Rita Irene Sønderby bakkede op om, at efterskolen skal have adgang.

Jesper Wedel spurgte til, om vi i dag ved, at der er områder, hvor hestene ikke færdes, så man kan ride steder, hvor sandsynligheden for at møde dyr er meget lav.

Poul Ravnsbæk svarede, at dyrene stort set færdes over hele arealet, dog med forskellig hyppighed.

Casper Werge påpegede, at han fandt det spændende, hvis der kunne laves forskningsprojekter om ridning blandt dyr, der måske kunne danne præcedens for andre naturnationalparker.

Lis Vang Steffensen påpegede, at som repræsentant for Dansk Islandshesteforening er hun imod ridning blandt dyr, og at hun personligt fandt det spændende med et forskningsprojekt som omtalt.

Annebeth Abrahamsen påpegede, at hun som repræsentant for Dansk Ride Forbund er imod ridning blandt dyr.

Jesper Wedel spurgte om det er muligt at planere lidt i klitterne, så der kunne laves en tunnel under eller en kreaturbro over Græmvej. Så kunne Græmvej friholdes for hegn og dyrene kunne komme under vejen og færdes frit i arealet syd for vejen.

Erling Trankjær opfordrede til, at Naturstyrelsen fjerner opsøgende dyr

Poul Ravnsbæk svarede, at opsøgende eller dyr med anden problematisk adfærd vil blive fjernet.

Ligesom det allerede er sket med én hest i det akutte græsningsprojekt. Desuden skal der informeres om, hvilken adfærd man med fordel kan have, når man færdes blandt dyr.

Annebeth Abrahamsen bakkede op Jespers forslag om at lave en dyrepassage under eller over Græmvej, så kan Græmvej hegnes fra og blive en lang sluse for ryttere.

Poul Bank Sørensen bakkede også op om Jespers forslag om at få dyrene til at gå under/over Græmvej.

Ivan Nygaard spurgte, om passagen til dyrene ikke kunne laves ved brug af færister på Græmvej.

Annebeth Abrahamsen opfordrede til, at der blev etableret en ridesti langs Græmvej, hvor man kan ride uden for hegnet.

Rita Irene Sønderby påpegede, at hun er imod færister, da de er farlige for hestene, som ikke kan standse i tide, hvis de kommer hen til færisterne i løb. Derfor bakkede hun også op en passage under/over Græmvej til dyrene. Desuden påpegede hun, at man sjældent møder dyrene, når man går tur inden for indhegningen.

Annebeth Abrahamsen kommenterede, at hun ikke er enig, da hun er blevet opsøgt af dyrene to gange på hest.

Lis Vang Steffensen frarådede også at bruge færister.

Poul Ravnsbæk orienterede om, at han ikke havde oplevet uheldige episoder med færisterne i de tre år Naturstyrelsen har haft heste på Risbæk Hede i Klosterheden Plantage.

Birgitte Holm Eskildsen tvivlede på, at dyrene overhovedet ville benytte en passage under/under Græmvej, og spurgte om, der var vished for det på nuværende tidspunkt?

Poul Ravnsbæk svarede, at enheden ville se nærmere ind i problematikken.

Formanden stoppede snakken og hegnsgruppen blev kaldt frem og gennemgik gruppens arbejde med at forsøge at definere en hegnslinje, som bestyrelsen samlet kunne bakke op om. Poul Ravnsbæk fortalte, at det var Naturstyrelsens forslag til hegnsafgrænsning, der var udgangspunktet for hegnsgruppens arbejde med hegnslinjen og der er lavet referater fra møderne i hegnsgruppen. Det var ikke lykkedes at nå til enighed, og hegnsgruppens repræsentanter forklarede herefter deres eget udgangspunkt i arbejdet med hegnslinjen. Jesper havde mandat til at tale sagen for Lars Bylov.

Elisabeth Borch startede med fortælle, at de på gruppens første møde startede med at fortælle om, hvad der var vigtigt for dem hver især. Hun oplevede en god villighed til at lytte, og der var tid til, at alle kunne få præciseret, hvad der var vigtigst. Til gruppens andet møde viste Naturstyrelsen sit kort frem (Kortet, som Poul Ravnsbæk fremviste i dagens tidligere dagsordenspunkt), og her forsøgte gruppen et komme i mål med deres ønsker. Hun nævnte, at der kunne arbejdes for at få skabt bedre adgang og flere friluftsfaciliteter på Naturstyrelsens arealer uden for hegnet. Hun opfordrede også til, at Naturstyrelsen gav adgang til flere arealer til efterskolen, så de eventuelt kunne få rideruter andre steder i området uden for naturnationalparken. Hun nævnte campingpladsen i Tranum, hvor campingpladsen havde adgang til Naturstyrelsens arealer. Hun sagde afslutningsvist, at selvom vi mister noget, så får vi også noget andet – Folk var også imod rydningen af parabelklitten, men i dag er man for og tilfreds med rydningen.

Jesper Wedel (+ Lars Bylov) startede med at sige, at han ikke var imod naturnationalparken men ville bare gerne have kampen om at reducere det hegnede areal til at ende mere 1-9 eller 2-8 frem for 0-10 til Naturstyrelsen. Han var også ærgerlig over, at gruppens arbejde med hegnslinjen startede samtidig med, at klagen over bestyrelsen var indsendt til ministeren. På gruppens andet møde blev Naturstyrelsens kort præsenteret, og det kort kunne Jesper og Lars ikke bakke op om, selvom Naturstyrelsen sagde, at de havde forsøgt at tage hensyn til hegnsgruppens ønsker. De så gerne, at der var taget endnu mere hensyn til deres ønsker. Jesper udtrykte, at der var et stort behov hos efterskolen for en større rundtur til ridning uden for hegnet, end den der var mulig med Naturstyrelsens kort. Jesper sagde, at Lars Bylow ønskede, at Raketvej var friholdt for hegn, og der var mulighed for at krydse området i nord.

Povl Bank Sørensen fortalte, at han ønskede hegnet flyttet, så bøgeskoven var frihold for hegn op til Frederik d. 7.s Vej og hen til Bundgårdvej. Han ønskede også Græmvej friholdt for hegn til parkeringspladsen ved Græm Strand.

Bjarne Mikkelsen spurgte, hvor stor nationalparken er.

Poul Ravnsbæk fortalte, at den er knap 1000 ha. Men størrelsen og de 10 % er ikke spørgsmålet. Hegnsafgrænsningen sættes ud fra faglige argumenter inden for de politiske udstukne rammer.

Anders A. Berninger spurgte, om Povl Bank Sørensens ønske om at få mere af bøgeskoven ud af indhegningen også ville give bedre friluftsmuligheder for handicappede.

Anne Mikkelsen tilføjede at hun synes, det giver rigtig god mening at få Græmvej ud af indhegningen, da der er rigtig meget trafik.

Annebeth Abrahamsen forklarede at 74% af medlemmerne af Dansk Ride Forbund er imod ridning blandt dyr. Men får vi trukket noget ned over hovedet, vil hun gerne arbejde videre med andre løsninger.

Annebeth fremhævede, at der af "Principper for natur og friluftsliv i naturnationalparker" (Miljøministeriet, DN og Friluftsrådet): fremgår, at "I de tilfælde, hvor etablering af naturnationalparker begrænser friluftaktiviteter, bør det gennem kompenserende foranstaltninger tilstræbes, at aktiviteterne kan videreføres uden for naturnationalparken og i geografisk nærhed til naturnationalparken." Hun påpegede også, at hvis brugergrupper blev frataget friluftsmuligheder som følge af naturnationalparken, skulle der således laves kompenserende tiltag i lokal området.

Poul Ravnsbæk svarede, at de kompenserende tiltag ikke behøver at etableres lokalt. Det kan også være i enhedens andre skovarealer. Han spurgte endvidere, om hun ikke kan anvende de ca. 10 meter langs hegnet hele vejen rundt som riderute.

Annebeth Abrahamsen svarede, at hun personligt er taknemmelig for alt det, hun kan få.

Rita Irene Sønderby påpegede, at Jægerforbundet opfordrer til, at Naturstyrelsen skal være opmærksom på ikke at få presset vildtet ud på Klitvejen. Hun bakkede også op om en underføring til dyrene under Græmvej, så vejen kunne friholdes af hegn, når det ser ud til at stort set hele skovarealet bliver hegnet. Hun nævnte, at det kun er i Naturnational Husby, hvor man vil hegne næsten hele statsarealet uden at efterlade lokalsamfund i syd og nord andre alternativer friluftsmuligheder.

Ivan Nygaard bakkede Rita Irene Sønderby op i argumentet om, at Nationalparken Husby adskiller sig fra de andre.

Lis Vang Steffensen opfordrede til, at Naturstyrelsen køber lidt mere jord i lokalområdet, så der kan laves kompenserende tiltag i lokalområdet.

Casper Werge påpegede, at det er ærgerligt, at vi altid siger, at noget tages fra os, og om det ikke er muligt at ride på privat jord langs marker og skel.

Helle Præsius Busk havde fremsendt en opfordring til, at klitrækken mod vest tages helt ud af naturnationalparken, så flere arealer kunne tages ud af indhegningen andre steder.

Poul Ravnsbæk fremførte hertil, at det er den faglige vurdering, der er afgørende for Naturstyrelsens forslag til placering af hegnslinjen og ikke størrelsen af arealet uden for hegnet i sig selv.

Ann-Vibeke Mose opfordrede til at mere areal blev fritaget for hegn til O-løb for børn (Bemærkningen blev fremført af Poul Ravnsbæk).

Kirsten Henriksen orienterede efter forudgående anmodning om taletid om en undersøgelse af tålegrænser for forstyrrelse hos musvåger. Den viste, at 40 % af fuglene lettede fra rederne, når mennesker kom inden for 100 meter og 50% af fuglene lettede fra reden, når mennesker kom inden for 50 meter. Undersøgelsen viste også, at ingen musvåger yngler tættere på end 20-30 meter fra veje. Hun fortalte, at selv ganske få mennesker pr. dag (2 personer pr. dag) på veje er nok til at de ikke vil etablere reder. Hun nævnte også eksempler fra Svinkløv, hvor etablering af ruter til gående/ridende/cyklende i 2000 resulterede i, at ynglende ugler forsvandt fra området. De største forstyrrelser skabes af mountainbikere med natlamper.

Kirsten Henriksen påpegede derfor, at faunalommerne skal være store og at DOF anbefaler, at der bliver 500 meter til veje og stier fra faunalommerne.

Anders A. Berninger spurgte, hvad dronefotografer gav af forstyrrelse for fuglelivet.

Kirsten Henriksen fortalte, at DOF ikke vidste, hvor meget det forstyrrede, men der var opmærksomhed på det.

Erling Trankjær fortalte, at han havde været til et foredrag, hvor der blev fortalt, at naturen kan vænne sig til forstyrrelser.

Kirsten Henriksen bekræftede, at tilvænning kan ske.

Vibeke Albinus opfordrede efter forudgående anmodning om taletid til, at et eventuelt udkigstårn bliver placeret ved søen langs Søren Moses Havvej. Da der er fladt og et kæmpe udkig derfra, og det er tæt på parkeringsmulighed. Endvidere burde der ikke placeres tårne på parabelklitten. Endelig skal Naturstyrelsen være opmærksom på, at der yngler hedelærke på brandlinjen.

Ann-Vibeke Mose opfordrede til, at faunalommerne ikke er lukkede for O-løbere hele året, men er åben for adgang uden for yngletid.

Erling Trankjær spurgte, om Naturstyrelsen på nuværende tidspunkt ved, at det er i faunalommerne, dyrene vil vælge at yngle og tage ophold.

Poul Ravnsbæk svarede, at forskning viser, at dyr lærer af forældre, og derfor finder dyrene med tiden ud af, at det er i faunalommerne, der er ro.

Faunalommer vil ikke være forbudszoner, og i forhold til O-løb vil der blive taget konkret stilling i en samarbejdsorienteret dialog som sædvanligt for større O-løb.

Ivan Nygaard spurgte om Bundgårdvej skulle nedlægges, da den gik gennem faunalommer?

Poul Ravnsbæk svarede nej at Bundgårdvej nedlægges. Endvidere er der i dag en del lokal benyttelse, som ikke er markeret. Det vil ikke blive fjernet og får lov at være der fortsat, med mindre det vil være direkte uhensigtsmæssigt i forhold til faunalommernes funktion.

Workshop om friluftsliv med oplæg af NST v/ Tina Pedersen

Tina Pedersen præsenterede udgangspunktet for workshoppen. Der skulle etableres 5 grupper, der hver tog sig af sine emner. Ud fra to kort over eksisterende faciliteter og ruter, skulle grupperne arbejde frit med deres ønsker til faciliteter mm. på store kort over nationalparken. Bestyrelsen skulle fordele sig ud i de emner, som lå deres interesser nærmest.

Bestyrelsen kunne fordele sig ud på følgende emner:

Gruppens hovedtema:

Gruppe 1 – Hovedindgang syd

Gruppe 2 – Hovedindgang nord

Gruppe 3 – Hovedindgang øst

Gruppe 4 – Ruteforløb – vandre, cykel, ride

Gruppe 5 – Nye faciliteter/opgradering af eksisterende

Gruppepræsentation og input til gruppen

Gruppe 3 – Hovedindgang øst:

Bestyrelsen samledes hos gruppe 3, der arbejdede med hovedindgang øst.

Gruppen havde indtegnet to parkeringspladser, idet der er behov for mere plads til hestetrailer, og det er en fordel, at hestetrailere kan holde et mere afsides sted. Parkeringspladsen til hestetrailere kan ligge mellem træerne.

Ved hovedindgangen på Klitvej, skal der etableres parkeringsplads og toilet, samt et legetårn, der kan virke som blikfang og varetegn.

Så skal der etableres en parkeringsplads med toilet, bordbænkesæt syd for Græmvej. Dette vil aflaste kirkens parkeringsplads.

Bordbænkesæt skal etableres lidt væk fra hovedindgangen og under træerne.

Ved hovedindgangene skal der være meget information om naturnationalparken, flora, fauna og fugle.

Der skal være naturlegepladser udarbejdet af naturmaterialer.

Der skal etableres en motionssti til voksne.

Det skal være muligt at parkere sikkert med sin hestetrailer og få en ordentlig riderute til havet.

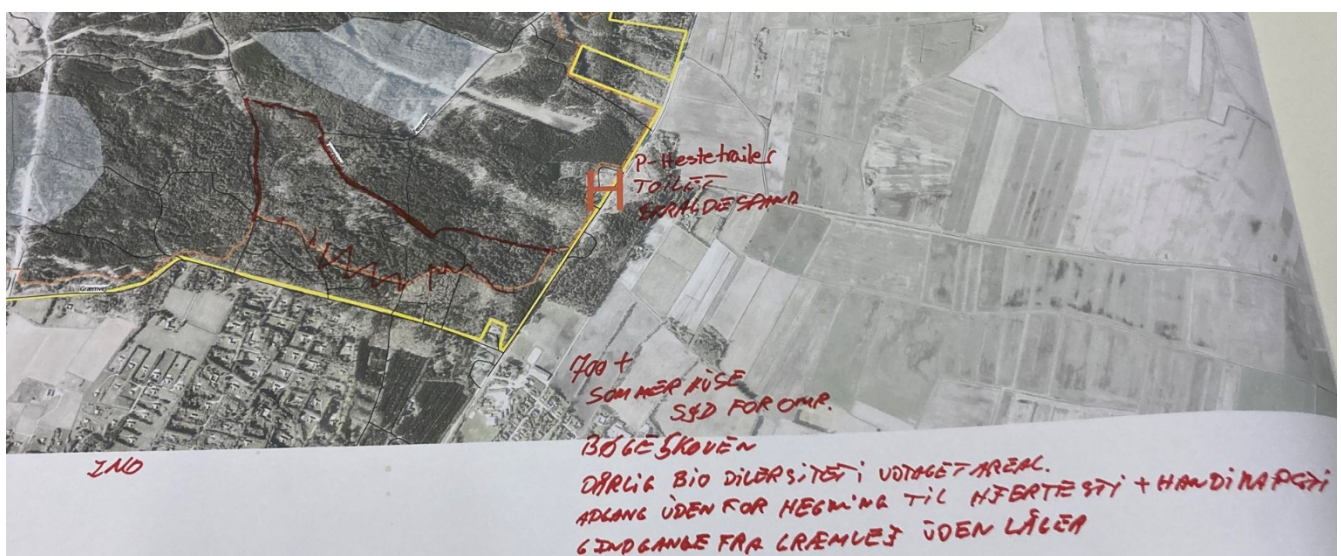
Kælkebakken skal atter fritlægges, og der skal være handicapvenlige stier.

Gruppe 3 – Hovedindgang øst. Gruppens forslag til faciliteter er tegnet ind på ovenstående kort

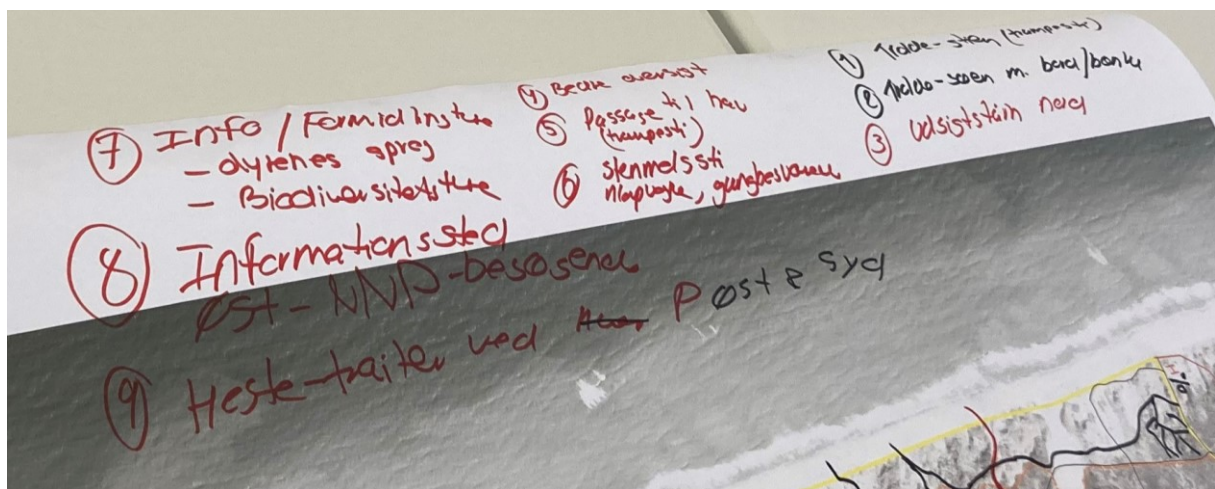
Gruppe 1 – Hovedindgang Syd:

Gruppen har arbejdet med både hovedindgang øst og syd. Povl Bank Sørensen havde flyttet hegnslinjen til Bundgårdvej og indtegnet hjertestier og handicapvenlige stier uden for hegnslinjen. Der er skabt adgang til 6 seværdigheder uden man skal inden for hegnen. Ved hver af de 3 hovedindgange etableres parkering til hestetrailere, toilet, skraldespande og information om Naturnationalparken. Ved Hovedindgang Vest er Græmvej friholdt for hegn og der er indtegnet en underføring under Græmvej til dyrene. Desuden er badesøen også friholdt for hegn med adgang uden for hegn fra Græmvej.

Gruppe 2 – Hovedindgang nord:

1. Der laves trampestier
2. Branddam laves til badesø med bordbænkesæt
3. Der etableres udsigtstårn ved Bundgårdvej og Søren Moses Havvej.
4. Der bør foretages rydning ved Vandværksvej, så der skabes bedre oversigtsforhold, så man kan forberede sig, hvis man møder dyr.
5. Fra Raketvej skal der kunne gås over klitterne med passage til hav.
6. Der skal etableres en stenmelsti med god belægning til klapvogne og gangbesværede.
7. Info/formidlingsture om formidling af dyrenes sprog og natur og biodiversitet. Der kan hentes inspiration i naturcentret i Vorupør .
8. Informationssted skal også etableres ved hovedindgang Øst
9. Hestetrailerparkering ved Hovedindgang Syd.

Gruppe 4 – Ruteforløb – vandre, cykel, ride:

Gruppen har etableret cykelstien under hensyntagen til faunalommerne. Stierne bør være målt op og markeret. Annebeth gennemgik rideruterne hele vejen rundt naturnationalparken med gennemgang gennem sluser ved Fjand enge, samt en ridesti uden for hegn langs Græmvej. Hun foreslår også at der etableres en ridesti inden for hegningen. Ved hver af de tre hovedindgangen laves en gul rute på 3 km og en på 5 km, løberuten på 10 km kan forblive da den er på grusvejene og cykelstien

Gruppe 5 – Nye faciliteter/opgradering af eksisterende:

Ved hovedindgangen skal der være en flot naturlegeplads, hvor børnene samtidig lærer om den vestjyske natur som f.eks, en kronhjort hvor man rutsjer ud af bagenden.

Der skal være et lille hus, hvor man kan stille tasker og hente waders/grej og andet udstyr til udlån.

Der skal være 2-5 km vandrerute om badesøer og boardwalks i den våde natur, hvor man kan komme tæt på og lære.

Segways-ture med guide.

Hovedindgange med info-tunneller, om hvad man kan se, høre, mærke, lugte og smage. Dette vil tvinge folk til at skulle forholde sig til informationer. Der skal også formidles om adfærd blandt dyr.

Der skal være flere pausebænke og shelters og fri-teltningssområder.

Kulturlære skal også trækkes udenfor, hvor man f.eks. kan spille på instrumenter undervejs.

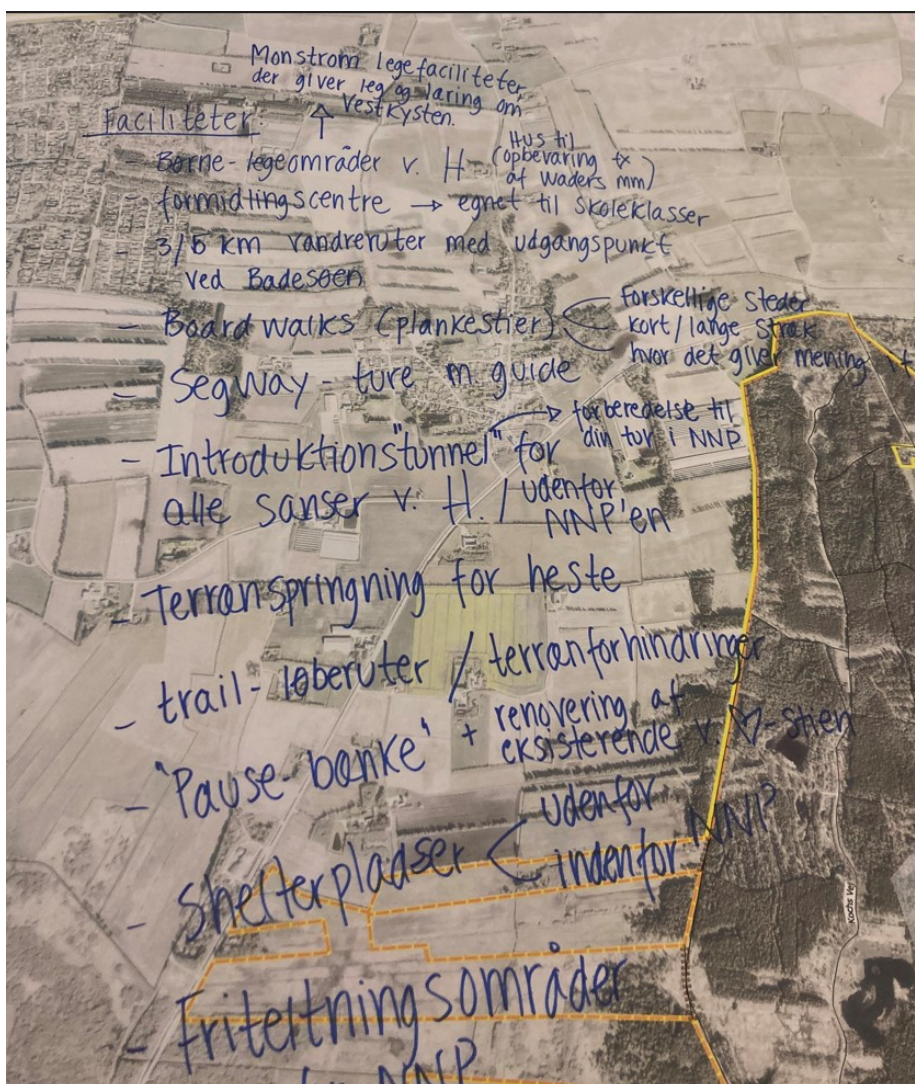
Opgraderede legepladser.

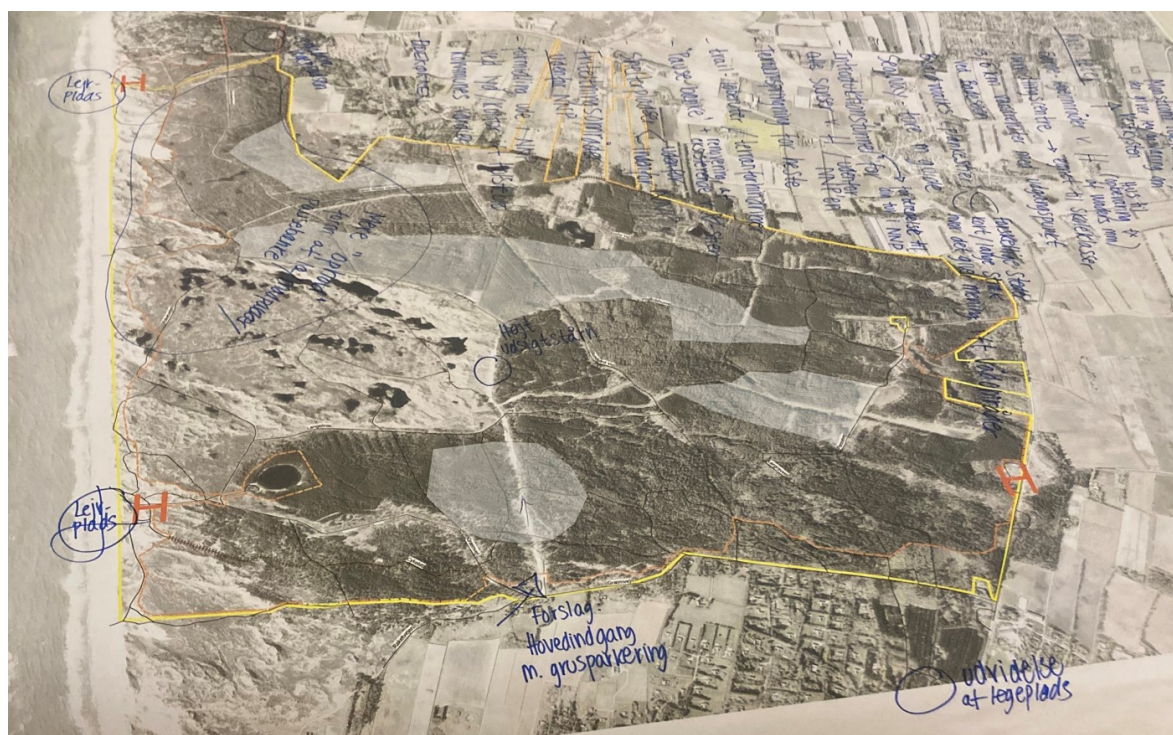
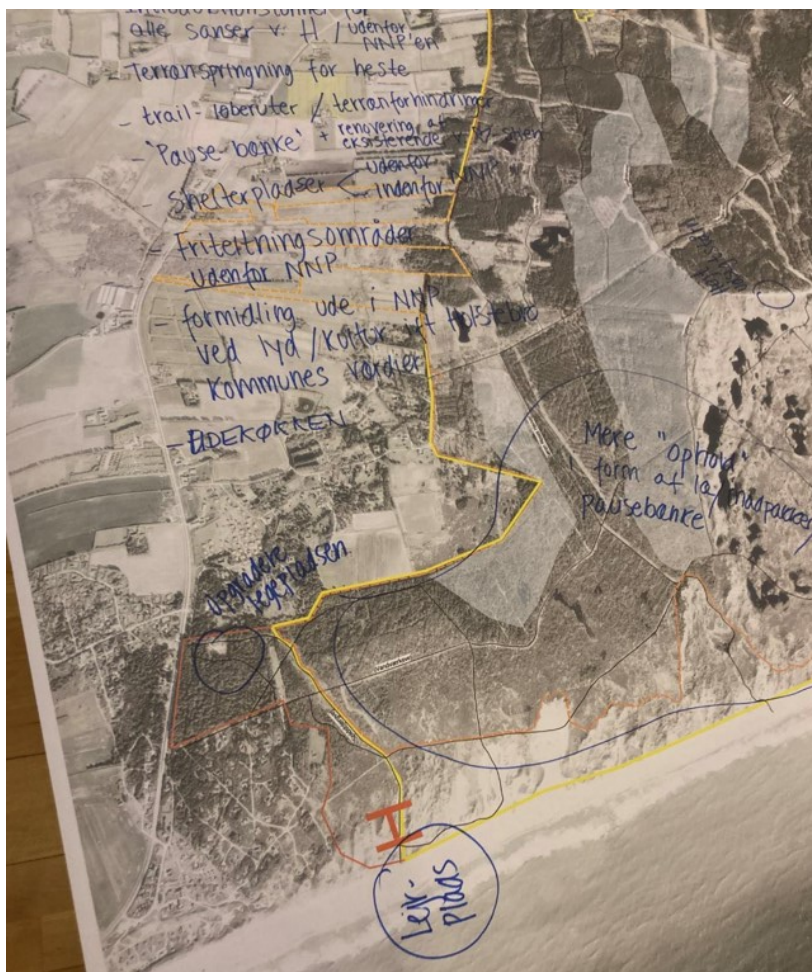
Overnatningsmuligheder meget tæt på stranden.

Udekøkken, så man kan tilberede sin mad.

Grejbanken, skal have til formål at lave dannelse. Man skal kunne tage en lille trækvogn med vandkikkert og andet grej og så løse småopgaver undervejs på turen.

Gruppen foreslår at flytte hegnet mod nord i bøgeskoven, og lave gode friluftsfaciliteter for handicappede uden for hegnet.

Eventuelt og afrunding v./ Formanden

Formanden fortalte, at den 15. maj er der fællesmøde med de andre formænd fra de øvrige naturnationalpark bestyrelser.

Derefter takkede hun bestyrelsen for en god og konstruktiv dialog i gode aktive workshops.

Angående Naturstyrelsens præsentation af hegnslinjen anerkendte formanden, at Naturstyrelsen havde lyttet til bestyrelsens ønsker. Bestyrelsen er stort set enige om at stå sammen om at ønske bedre forhold for ryttere og gangbesværede, men der er også indimellem langt mellem bestyrelsesmedlemmernes afvejning mellem beskyttelse og benyttelse. Der var i dag blevet nævnt et:

- ønske om at friholde Raketvej for hegn,
- skabe bedre sigtbarhed fra stier og veje, for at opnå mere tryghed, når man færdes blandt dyrene,
- ønske om at friholde Græmvej for hegn,
- ønske om at friholde det sydlige del af sydøst enden,
- flere ytrede bekymring om at lokalsamfundet ikke ville bakke op om Naturstyrelsens forslag til hegnslinje.

Jesper Wedel tilføjede hertil, at selvom de i aften havde arbejdet positivt og konstruktivt på kort med Naturstyrelsens hegnsafgrænsning, betød det ikke, at der var blevet nikket til denne hegnsafgrænsning.

Formanden gentog, at der vil blive indkaldt til bestyrelsesmøde, når projektbeskrivelsen kommer i høring.

Elisabeth Borch bad om nogle datoer for bestyrelsesmøderne hurtigst muligt.

Poul Ravnsbæk svarede, at der snarest ville blive meldt to mulige datoer ud efter sommerferien.

Formanden fortalte at bestyrelsen til dette møde, skal der drøfte, hvordan bestyrelsen skal håndtere sit eventuelle høringsvar og de respektive organisationer deres eget høringsvar.

Rita Irene Sønderby fortalte, at hun havde hørt, at bestyrelsen måtte vedlægge deres forslag sammen med Naturstyrelsens indstilling.

Poul Ravnsbæk svarede, at bestyrelsen får mulighed for at kommentere på Naturstyrelsens reaktion på høringssvarene og at disse kommentarer vil gå til ministeren sammen med Naturstyrelsens høringsnotat, der samler op på og forholder sig til høringssvarene.

Jesper Wedel spurgte om han kunne tage en jurist-bisidder med sig til næste bestyrelsesmøde, for at tale om høringsvar.

Poul Ravnsbæk svarede, at han ikke kunne tage en bisidder med til bestyrelsesmødet, men at selvfølgelig kunne han anvende juridisk bistand i sit eget arbejde med høringsperioden. Det er kun offentlige myndighederne, der har fået mulighed for at have en bisidder.